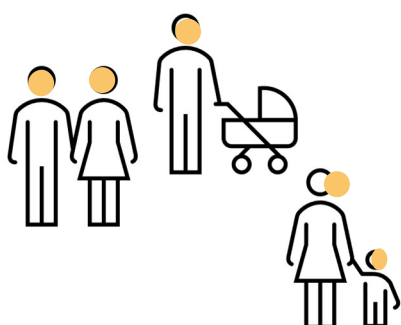

April 2024

“Veilige gemeente”

Beleidsnotitie

Hervormde Gemeente (PKN)
Krimpen aan de Lek

Dorpsstraat 1
2931 AD Krimpen aan de Lek

In aansluiting op het Beleidsplan 2022-2026 van de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek, is het beleid voor wat betreft het onderwerp de “Veilige Gemeente”, geformuleerd. Inmiddels is binnen

de Protestantse Kerk Nederland inzake dit onderwerp de tekst “Veilige Kerk” (steeds meer) vervangen door “Veilige Gemeente”. We sluiten ons hierbij aan.

Op pagina 26 van ons Beleidsplan 2022-2026 werd deze tekst opgenomen:

“Dat de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek een veilige kerk wil zijn voor een ieder die op enige wijze betrokken is bij het werk van de kerk, behoeft geen betoog. Een veilige kerk is een geloofsgemeenschap, waarvan de leden, alle mensen met wie zij binnen en buiten de kerk bemoeienis hebben, met respect behandelen. Concreet betekent dit, dat niemand misbruik mag maken van zijn of haar positie en de leiding van de kerk corrigerend zal moeten optreden als er onverhoopt sprake is van grensoverschrijdend gedrag en vertrouwen is geschonden. Preventie is in deze dan ook van belang.

Met het oog hierop is beleid ontwikkeld, waarbij de handreiking van de landelijke Protestantse Kerk in Nederland (PKN) werd gevolgd.

Gedacht kan worden aan:

- *het (regelmatig) bespreekbaar maken van het thema veilige kerk;*
- *het vaststellen van de omgangsregels (gedragscode);*
- *de aanstelling van een vertrouwenspersoon;*
- *een protocol bij melding van grensoverschrijdend gedrag;*
- *aanstellingsbeleid en invoering van de VOG (wanneer gewenst of noodzakelijk)*

Vooruitlopend op het te vast te stellen beleid “Veilige Kerk”, is door de kerkenraad in onze gemeente een vertrouwenspersoon aangezocht en benoemd. De vertrouwenspersoon is op de gemeenteavond van 29 september 2022 aan de gemeente voorgesteld.

Gezien de tijd, nodig voor lezing, aanvullingen, correcties, inzage en bespreken binnen de kerkenraad en geledingen van de gemeente, is de verwachting dat het beleid “Veilige Kerk” uiterlijk in de kerkenraadsvergadering van januari 2023 kan worden vastgesteld en aan dit beleidsplan kan worden toegevoegd in de vorm van een afzonderlijk opgesteld document.”

Het mag duidelijk zijn dat dit aanvullend beleid niet voor de beoogde datum is gerealiseerd. Wel was er een vertrouwenspersoon aanspreekbaar en konden indien nodig de handreikingen/protocollen van de PKN worden gevolgd.

Tussentijds heeft een vertrouwenspersoon die taak neergelegd en is inmiddels een andere persoon voor die functie benaderd die ook toegezegd heeft deze functie op zich te nemen. Deze is ook betrokken bij de formulering van ons beleid voor wat betreft dit onderwerp en aan de gemeente voorgesteld.

Vooraf	1
INHOUDSOPGAVE	2
Een veilige gemeente voor iedereen	4
Ons beleid “veilige Kerk” omvat:	5
Bewustwording.....	5
Preventie.....	5
Interventie	5
(Na-)zorg	6
Communicatie.....	6
vasthouden van beleid.....	6
Bijlagen.....	7
1.: Gedragscode voor vrijwilligers in het kader van werken aan een veilige gemeente.....	8
Vooraf	8
Gedragscode	8
1. Veilige omgeving.....	9
2. Respect	9
3. Geheimhouding	9
4. Persoonlijke integriteit	9
5. Lichamelijke integriteit	9
6. Privacy.....	9
7. Taalgebruik	9
8. Financiële belangen	9
9. Seksueel misbruik	10
10. Een cultuur van openheid.....	10
2.: Omgangsregels voor alle gemeenteleden.....	11
3.: Profiel, taak- functieomschrijving plaatselijke vertrouwenspersoon	12
Vooraf	12
Achtergrond en context.....	12
Over aanstelling en inzet van vertrouwenspersonen	12
3. Profiel en taken van de vertrouwenspersonen	13
4.: Model overeenkomst van opdracht m.b.t. vertrouwenspersoon	15
5.: Protocol bij meldingen over grensoverschrijdend gedrag	17
Algemeen.....	17
Mogelijke signalen	17
6.: Routekaart meldingen van het meldpunt SMPR.....	19
7.: Handleiding communicatie (tekst conform model PKN).....	20
Interne communicatie	20
Communicatie naar buiten	20

Inhoud van de berichten.....	21
Zorgvuldigheid	21
Webcare.....	21
8.: Gesprekshandleiding bij een melding over grensoverschrijdend gedrag door een ambtsdrager(tekst conform model PKN)	22
Gesprek met de benadeelde	22
Gesprek met de melder	23
Gesprek met de beschuldigde	24

Het lijkt zo vanzelfsprekend.....
in onze gemeente, de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek, onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) daar voel je je veilig!

Daar behandelen we elkaar met respect. Personen met speciale taken en opdrachten maken geen gebruik van hun machtspositie ten koste van anderen. Kinderen en jongeren kunnen ongestoord meedoen. Elk gemeentelid wordt gewaardeerd en gerespecteerd.

We behandelen onze gasten net zo!

Helaas gaat dat niet altijd en overal op. Ongewenste intimiteiten en situaties van misbruik komen ook voor in een kerk. Onze gemeente/gemeenschap moet een veilige plaats zijn voor iedereen.

Wij belijden en geloven dat God het is die ons onvoorwaardelijke liefde geeft. Bij Hem zijn we geborgen en veilig en juist als we Hem volgen is het onze opdracht om die veiligheid te waarborgen en door te geven aan anderen. Als dit geen basis is voor een veilige gemeente?

Echter, als je een ambt of andere functie in de kerk hebt, brengt dat een bepaalde gezagspositie met zich mee ten opzichte van anderen. Ook als je zelf niet uit bent op die ongelijkheid, of zelf geen hiërarchie ervaart.

Omdat ongewenste bejegening, grensoverschrijdend gedrag of misbruik van scheve gezagsverhoudingen ook binnen de kerk voor kan komen plaatsen we dit onderwerp op onze agenda en bespreken wij de veiligheid binnen onze gemeente. Dat doen we met elkaar en niet eenmalig, maar met enige regelmaat.

BEWUSTWORDING

Als basis voor ons beleid nemen we dus bewustwording binnen de gemeente. Bewust zijn van machtsongelijkheid onder gemeenteleden en de effecten daarvan. Machtsverschillen tussen groepsleiding en deelnemers in het jeugdwerk, tussen ouderling en pastorant, tussen diaken en cliënt, tussen de vrijwilliger voor hand- en spandiensten en een gemeentelid.

Het effect kan zijn dat iemand met meer macht grensoverschrijdend gedrag vertoont. De ander ervaart dat in eerste instantie niet als storend of wil daar geen aandacht aan besteden. Tot het gevoel van veiligheid wordt aangetast.

- We erkennen hierbij dat dit grensoverschrijdend gedrag ook in de eigen gemeente kan voorkomen.
- We zijn ons bewust dat alle gemeenteleden recht hebben op een veilige gemeente.
- We houden de aandacht vast voor dit onderwerp door op beleidsniveau ‘veilig jeugdwerk’ en ‘veilige gemeente’ jaarlijks te agenderen en te evalueren.
- We zien erop toe dat in bijeenkomsten (gespreksgroepen, clubwerk, catechese, vieringen), zo nu en dan, gebruik gemaakt wordt van activiteiten en werkvormen die bewustwording over veiligheid bij de gemeenteleden, van oud tot jong, vergroot.

PREVENTIE

- We selecteren met aandacht onze vrijwilligers.
- We hanteren een gedragscode, zie bijlage 1, en een aantal vaste omgangsregels, zie bijlage 2.
- We hebben vanuit onze gemeente een gekwalificeerde vertrouwenspersoon aangesteld en hebben de mogelijkheid om ook een beroep te kunnen doen op de vertrouwenspersoon van onze zuster gemeente de ‘Ontmoetingskerk (PKN)’ te Krimpen aan de Lek.
- Voor wat betreft het profiel, de taak- en functie omschrijving plaatselijke vertrouwenspersoon, wordt verwezen naar bijlage 3.
- Voor vrijwilligers/ambtsdragers die met kwetsbare mensen werken of leidinggevende taken hebben en voor predikanten, verbonden aan onze gemeente wordt een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) overlegd. Bij geen bezwaar volgt een aanstelling/benoeming.

INTERVENTIE

Bij een melding wordt de routekaart, zie bijlage 6. van het meldpunt SMPR (Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties) gevolgd. Hierop worden 9 manieren beschreven waarop de melding bij de vertrouwenspersoon komt en welke acties er vervolgens kunnen worden ondernomen.

Onze gemeente heeft een meldprotocol voor grensoverschrijdend gedrag. Zie hiervoor bijlage 5. Daarin is ook een stroomschema opgenomen ter verduidelijking.

(NA-)ZORG

- In preek en liturgie wordt rekening houden met slachtoffers van machtsmisbruik of andere misstanden (woordkeuze in gebeden, liedkeuze).
- Nazorg en pastorale zorg wordt geven aan slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente.
- Nazorg en pastorale zorg wordt gegeven aan daders van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente.

Dit is niet dezelfde persoon die het slachtoffer begeleidt. Sommige gemeenteleden zijn slachtoffers of daders van incest, huiselijk geweld, vormen van machtsmisbruik en bedreigende situaties in het werk (ambulancepersoneel, militairen, politie, werkenden in de zorg en hulpverlening) of elders of van criminaliteit.

Wij willen er voor zorgen dat ook zij zich in onze gemeente veilig voelen. Zij hebben ook recht om gehoord, gezien en erkend te worden. We beseffen dat we vaak de neiging hebben om weg te kijken of niet het geduld op te brengen hen blijvende aandacht en zorg te geven. We spreken elkaar daarop aan.

COMMUNICATIE

De kerkenraad communiceert het beleid aan de gemeente, via de e-mail, in het kerkblad en op de website. Alleen indien noodzakelijk zal ook de zondagsbrief daarvoor worden ingezet.

In de colofon van het kerkblad en op de website worden de bereikbaarheidsgegevens van de vertrouwenspersoon en/of vertrouwenspersonen gepubliceerd.

We publiceren dat we beleid hebben en een gedragscode hanteren. We communiceren dit op onze website, en in de contacten met de gemeenteleden, van jong tot oud, dat we omgangsregels hebben en dat we een gedragscode hebben waar we ons aan houden, die met name ondertekend is door de leidinggevenden en we attenderen de gemeente in onze communicatiemiddelen op contactgegevens van de vertrouwenspersonen.

VASTHOUDEN VAN BELEID

We continueren dit beleid door:

- het onderwerp te agenderen in de jaargesprekken
- het in de kerkenraad te bespreken aan de hand van het jaarverslag van de vertrouwenspersonen, te evalueren en bij te stellen indien nodig;
- in een themadienst als daar aanleiding toe is;
- als periodiek onderwerp bij catechese, jeugd en jongerenwerk en andere bijeenkomsten;

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de scribe, email : scriba@kerkaandelek.nl

Deze beleidsnotitie werd op 25 april 2024 besproken en na verwerking van enige op- en aanmerkingen vastgesteld door de kerkenraad van de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek, onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland.

- 1.: Gedragscode voor vrijwilligers in het kader van werken aan een veilige gemeente;
- 2.: Omgangsregels voor alle gemeenteleden.
- 3.: Profiel, taak- en functieomschrijving plaatselijke vertrouwenspersoon
- 4.: Model overeenkomst van opdracht m.b.t. vertrouwenspersoon
- 5.: Protocol bij meldingen over grensoverschrijdend gedrag;
- 6.: Routekaart meldingen van het meldpunt SMPR;
- 7.: Handleiding communicatie (tekst conform model PKN);
- 8.: Gesprekshandleiding bij een melding over grensoverschrijdend gedrag door een ambtsdrager(tekst conform model PKN)

1.: GEDRAGSCODE VOOR VRIJWILLIGERS IN HET KADER VAN WERKEN AAN EEN VEILIGE GEMEENTE.

(Bijlage 1 van beleidsnotitie 'Veilige gemeente')

VOORAF

Een gedragscode wordt ingesteld door een kerkenraad als onderdeel van preventiebeleid rond 'veilige gemeente'. Wanneer een gemeente of een groep binnen de gemeente, bijvoorbeeld het jeugdwerk, omgangsregels met elkaar wil afspreken, staat het hun vrij dit aanvullend op deze gedragscode en de omgangsregels (zie bijlage 2) te doen¹.

Deze gedragscode is opgesteld ter bescherming van alle leden van de kerk en dus ook ter bescherming van de vrijwilligers zelf en geldt dan ook voor alle en vrijwilligers op elk terrein van het kerkenwerk.

Deze gedragscode wordt bij de benoeming of aanstelling aan de vrijwilliger overhandigd en met haar/hem besproken. De vrijwilliger wordt tevens geïnformeerd over het beleid veilige gemeente².

De vrijwilliger verklaart zich door de acceptatie van de taak c.q. functie akkoord met de inhoud van de gedragscode vrijwilligers en het beleid veilige gemeente³.

GEDRAGSCODE

Veel grenzen in het contact tussen medewerkers/vrijwilligers en kinderen/jongeren in het jeugdwerk van de kerkelijke gemeente zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Voor kinderen is nabijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om zich te ontwikkelen. Hierover kunnen dus nooit precies grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen medewerkers/vrijwilligers en kinderen die bij ons komen absoluut ontoelaatbaar zijn!

---

¹ Hiervoor is op dit moment geen model vanuit de landelijke kerk beschikbaar. In een gedragscode staat wat de kerkenraad verwacht van iedereen voor wie de gedragscode geldt. Een gedragscode is een document dat elke vrijwilliger bij de start van hun werk moet kennen. Het verschil met omgangsregels is dat een gedragscode een vaste set regels is voor iemand die verantwoordelijkheid draagt voor anderen. Omgangsregels zijn afspraken in een groep over hoe je met elkaar omgaat. Deze afspraken maak je met elkaar en je houdt elkaar eraan. Het samen opstellen van omgangsregels helpt de groepsleden om zich bewust te worden van de verantwoordelijkheid naar elkaar en hoe je respectvol omgaat met elkaar. Er zijn overeenkomsten tussen een gedragscode en omgangsregels. Misschien zijn de teksten zelfs aan elkaar gelijk. Voor beide geldt dat wanneer deze worden overschreden, degene die zich er niet aan houdt hierop wordt aangesproken.

² Verwezen kan worden naar het door de kerkenraad opgestelde preventiebeleid rond veilige gemeente.

³ De gedragscode vrijwilligers hoeft niet te worden ondertekend. Wij achten dit wel noodzakelijk waarbij aantoonbaar is dat kennis is genomen van de gedragscode. Desondanks is het belangrijk om de gedragscode en het beleid met elkaar te (blijven) bespreken om zo te werken aan bewustwording.

De Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek vindt het belangrijk dat haar medewerkers, vrijwilligers en ambtsdragers die werken met kinderen en jongeren in hun gedrag rekening houden met wat wenselijk en toelaatbaar is en zich bewust zijn van de kaders waarbinnen het jeugdwerk plaats kan vinden.

Daarom hebben wij als kerkelijke gemeente voor al onze (vrijwillige) medewerkers in het jeugdwerk en in de pastorale teams een gedragscode opgesteld. Wanneer je je inzet, als medewerker (vrijwilliger, ambtsdrager of als betaalde kracht), vragen wij je deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en niet tegen de gedragscode in zult handelen.

1. VEILIGE OMGEVING

We werken samen aan een omgeving en een sfeer waarbinnen iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt en vrijuit het geloof kan beleven.

2. RESPECT

We respecteren elkaar en anderen. We benaderen de ander niet op een manier die haar of hem in waardigheid en integriteit aantast. Dit geldt in het bijzonder voor minderjarigen en andere kwetsbaren. Extra zorgvuldig zijn we bij pastorale en diaconale contacten, omdat we weten dat machtsverschillen hier een rol kunnen spelen.

3. GEHEIMHOUDING

We gaan zorgvuldig om met vertrouwelijke (waaronder persoonlijke) informatie of gegevens van anderen, waaronder alles waarop onze geheimhoudingsplicht betrekking heeft.

4. PERSOONLIJKE INTEGRITEIT

We respecteren de rechten van de ander. We berokkenen de ander geen schade. We gebruiken geen fysiek of mentaal geweld.

5. LICHAAMELIJKE INTEGRITEIT

We respecteren elkaars lichamelijke integriteit. We zijn terughoudend in fysiek contact.

6. PRIVACY

We respecteren de privacy van de ander.

7. TAALGEBRUIK

Ons taalgebruik is respectvol. We stellen geen ongepaste vragen en maken geen ongewenste (seksueel getinte) opmerkingen over het persoonlijk leven of uiterlijk van de ander.

We praten met respect over de ander, ook via de sociale media. Ook wanneer de ander niet aanwezig is. We roddelen niet en maken geen beschadigende grappen of opmerkingen over anderen.

8. FINANCIËLE BELANGEN

We vermijden elke vorm van belangenverstrengeling, in het bijzonder op financieel terrein. Met giften gaan we zorgvuldig om, zowel bij het aannemen als bij het doorgeven.

9. SEKSUEEL MISBRUIK

We volgen in geval van (seksueel) misbruik door vrijwilligers of beroepskrachten, of bij vermoedens daarvan, het Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezag relaties.

Onder seksueel misbruik wordt verstaan: iedere vorm van grensoverschrijdend gedrag, misbruik van macht of vertrouwen, waarbij een machtsverschil of een afhankelijkheidsrelatie bestaat tussen de benadeelde en de beschuldigde, waarbij de beschuldigde een vrijwilliger of beroepskracht binnen de Protestantse Kerk in Nederland is. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen een vrijwilliger en een minderjarige zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik⁴.

10. EEN CULTUUR VAN OPENHEID

We zetten ons in om samen te werken aan een cultuur van openheid. Dat draagt bij aan de gemeente als een veilige omgeving. We zijn alert en spreken elkaar aan wanneer we signalen opvangen of situaties van ongewenst gedrag meemaken.

Wanneer we aarzelen over de aanvaardbaarheid van gedrag van onszelf of een ander, kunnen we contact zoeken met een van de vertrouwenspersonen⁵.

Overtreding van deze gedragscode kan leiden tot een tucht- of klachtenprocedure en kan disciplinaire maatregelen tot gevolg hebben. Wanneer een medewerker wordt verdacht van strafbare feiten van seksueel misbruik van kinderen of jongeren/anderen zal de kerkenraad politie/justitie inschakelen en een melding doen bij het SMPR (Interkerkelijk Samenwerkingsverband tegen Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties).

Deze gedragscode is op 25 april 2024 vastgesteld door de kerkenraad van de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek, onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland.

(handtekening medewerker)

(naam medewerker)

(datum ondertekening)

---

⁴ De definitie van misbruik van een pastorale relatie of gezag relatie staat beschreven in Generale Regeling 11. Kerkelijke rechtspraak, artikel 17 lid 1 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland.

⁵ We gaan er in deze gedragscode vanuit dat er (gemeente)vertrouwenspersonen door de kerkenraad aangesteld zijn in het kader van preventiebeleid veilige gemeente.

(Bijlage 2 van beleidsnotitie 'Veilige gemeente')

Onze gemeente wil zich laten ons leiden door het liefdesgebod dat Jezus zelf ons heeft gegeven, toen hij zei: 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf.' (Mattheüs 22: 37-39).

Wij vinden afspraken over de manier van omgaan met elkaar belangrijk, omdat iedereen zich prettig en veilig moet kunnen voelen. Dit kan alleen als je elkaar in je waarde laat en elkaar met respect behandelt. Dit betekent dat wij in onze kerkelijke gemeente alle vormen van ongelijkwaardige behandelen zoals, pesten, machtsmisbruik, discriminerende, racistische, seksistische of (seksueel) intimiderende gedragingen of opmerkingen, of het hiertoe aanzetten, ontoelaatbaar vinden.

Wij vragen van alle medewerkers en vrijwilligers, kinderen, hun ouders of andere bezoekers, dat zij meewerken aan het naleven van de omgangsregels. Niet alle zaken die anderen kunnen kwetsen, kunnen we in regels verwoorden. Dan zouden het er veel te veel worden. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat als iets niet genoemd wordt, dit wel toelaatbaar is:

1. Ik accepteer en respecteer de ander zoals zij/hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de kerkelijke gemeente.
2. Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
3. Ik val de ander niet lastig.
4. Ik berokken de ander geen schade.
5. Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn machtspositie. Er is bijvoorbeeld machtsverschil als ik ouder ben, met meer personen ben, een leidinggevende of coördinerende taak heb.
6. Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
7. Ik negeer de ander niet.
8. Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
9. Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld, ik bedreig de ander niet, ik neem geen wapens mee.
10. Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
11. Ik geef de ander geen ongewenste seksueel getinte aandacht.
12. Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
13. Als iemand mij hindert of lastig valt dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt vraag ik een ander om hulp.
14. Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden en spreek degene die zich daar niet aan houdt op aan en meldt dit zo nodig bij de leiding of de jeugdouderling.

Deze omgangsregels zijn op 25 april 2015 vastgesteld door de kerkenraad van de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek, onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland.

3.: PROFIEL, TAAK- FUNCTIEOMSCHRIJVING PLAATSELIJKE VERTROUWENSPERSOON

(Bijlage 3 van beleidsnotitie 'Veilige gemeente')

VOORAF

Dit document bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Informatie over achtergrond en context voor de kerkelijke gemeente waarin vertrouwenspersonen⁶ worden aangesteld.
2. Over de aanstelling en inzet van (gemeente-)vertrouwenspersonen.
3. Het profiel en de taken van de gemeentevertrouwenspersoon.

ACHTERGROND EN CONTEXT

De Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek wil een veilige gemeente zijn; een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven. Dat betekent een gemeenschap zonder (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, intimidatie of dreiging.

Het (blijven) werken aan een veilige gemeenschap of kerkplek is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Dat houdt in dat de leden elkaar met respect behandelen. Dat degenen die speciale taken en opdrachten (ambten) vervullen zich bewust zijn van hun positie en onderkennen dat machtsverschillen in de omgang met anderen een rol kunnen spelen. Dat geldt voor zowel professionals als vrijwilligers.

De leiding is zich bewust van het feit dat een veilige kerk vraagt om plaatselijk beleid en uitvoering daarvan in de praktijk. Een belangrijk element is werk maken van preventie. Dat bestaat uit: doordacht vrijwilligersbeleid, de aanstelling van vertrouwenspersonen in een gemeente of gemeenten en de introductie van de VOG⁷.

De landelijke kerk biedt een aantal handreikingen aan ter ondersteuning van effectief preventiebeleid. Zoals ook dit document dat gaat over vertrouwenspersonen.

OVER AANSTELLING EN INZET VAN VERTROUWENSPERSONEN

Het is van belang dat vertrouwenspersonen bekend zijn met de gemeente, zodat ze weten hoe het kerkelijk leven in elkaar steekt. Ze behoren niet (meer) tot de kring van kerkenraad en/of taakdragers, zodat ze vrij en onafhankelijk kunnen handelen. Dat komt hun betrouwbaarheid voor kerkleden die contact willen zoeken ten goede. Dienstdoende predikanten komen daarom niet in aanmerking voor deze functie.

Sommige kerkleden zijn door hun professie extra bekend met het thema 'sociale veiligheid', zoals mensen in het onderwijs, de zorg of andere vormen van dienstverlening. Dat kan een voordeel zijn.

---

⁶ Voor deze vrijwilligerstaak zijn verschillende benamingen in omloop geraakt, zoals interne, plaatselijke of gemeentevertrouwenspersoon. Tevens bestaat de mogelijkheid om een of meer externe vertrouwenspersonen te benoemen. Dit zijn doorgaans professionals; zie hiervoor onder andere lvvv.nl. De keuze is aan de kerkenraad.

⁷ De introductie van de VOG voor pastorale professionals en vrijwilligers die met bepaalde groepen werken, is door de generale synode in november 2019 aanvaard. De VOG kan pas verplicht worden gesteld wanneer hierover in de kerkorde een bepaling is opgenomen; dit is inmiddels het geval en wel per 1 juli 2025.

Vertrouwenspersonen werken in opdracht van maar niet namens de kerkenraad. Zij kunnen dan ook onafhankelijk van de kerkenraad handelen.

De kerkenraad voert een (wervings- en) selectieprocedure uit voor deze functie. Vervolgens wordt een overeenkomst van opdracht voor deze vrijwilligerstaak afgesloten (zie bijlage 4). Daarnaast worden afspraken gemaakt over op declaratiebasis te vergoeden kosten, zoals reis- en trainingskosten. De vertrouwenspersonen verklaren zich door de acceptatie van hun functie akkoord met de inhoud van de gedragscode⁸ en overhandigen bij de start van hun werk een VOG aan de kerkenraad⁹.

In de regel zijn er twee vertrouwenspersonen, een vrouw en een man. Gemeenteleden hebben dan een keuze wie ze willen benaderen. Onze gemeente heeft daarin een oplossing gevonden door samenwerking in deze met de kerkenraad van de Ontmoetingskerk te Krimpen aan de Lek. Zo ontstaat ook de mogelijkheid voor overleg en samenwerking. De vertrouwenspersonen werken met het meldprotocol (zie bijlage 5) en volgen waar nodig de beschikbare handreikingen zoals het Protocol voor gemeenten die worden geconfronteerd met (seksueel) misbruik in pastorale en gezag relaties¹⁰. Gemeenteleden kunnen bij vertrouwenspersonen terecht met hun verhaal, vragen, vermoedens en meldingen. Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, en de melder bijstaan in gesprekken met anderen en bij aangiftes en klachtenprocedures. Zij doen niet aan waarheidsvinding en gaan niet zelf op onderzoek uit. De vertrouwenspersonen zijn geen therapeut, mediator, pastoraal medewerker of advocaat. Zij staan naast het gemeentelid dat zich bij hen meldt, hebben een luisterende taak en ondersteunen de betreffende persoon.

Vertrouwenspersonen kunnen bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente ook zelf proactief iemand benaderen. Vertrouwenspersonen vragen in de gemeente op beleids- en uitvoerend niveau met regelmaat aandacht voor preventie tegen grensoverschrijdend gedrag en zijn alert op de uitvoering van het beleid van de kerkenraad op dit terrein.

3. PROFIEL EN TAKEN VAN DE VERTROUWENSPERSONEN

Bij het **PROFIEL** van een vertrouwenspersoon spelen de volgende elementen een rol: **Kennis en vaardigheden**

- hbo of wo werk- en denkniveau
- professionele gespreksvaardigheden
- in staat tot geheimhouding, ook tegen de melder over eventuele andere casuïstiek
- in staat te bepalen wanneer de grenzen van de eigen taak bereikt zijn en kunnen doorverwijzen
- aantoonbare kennis van de problematiek van machtsmisbruik (na volgen van scholing)
- kennis van de sociale kaart, waaronder Meldpunt SMPR, Veilig Thuis, procedure bij de politie
- kennis van de kerk (cultuur en structuur).

⁸ Zie model 'gedragscode voor vrijwilligers in het kader van een veilige gemeente' (najaar 2022) op protestantsekerk.nl.

⁹ Het is ook mogelijk om als buurgemeenten of ring van gemeenten gezamenlijk twee (of meer) vertrouwenspersonen aan te stellen. Zie daarvoor het model 'gemeentevertrouwenspersonen in de ring' op protestantsekerk.nl.

¹⁰ Dit protocol is onder meer te vinden op smpr.nl. Dit meldpunt seksueel misbruik in de kerk is een samenwerkingsverband van negen kerkgenootschappen, waaronder de Protestantse Kerk in Nederland.

Persoonlijke kenmerken:

- communicatief vaardig
  - integere en evenwichtige persoonlijkheid
  - luisterende en respectvolle houding
  - empathisch vermogen
  - betrouwbaar
  - onbevooroordeeld, open en neutraal
  - inzicht in eigen handelen en reflectief
  - kan flexibel inspelen op wisselende situaties
  - kan grenzen stellen aan wat een ander mag verwachten en kan verwachtingen hanteren
- lid van de Protestantse Kerk in Nederland.

De **TAKEN** van de vertrouwenspersoon richten zich op volgende aspecten:

Voorlichting en preventie:

- zichtbaar zijn in de gemeente (middels kerkblad en website) en voor taak-en ambtsdragers van de gemeenten
- aanjager zijn van het gesprek over 'veilige gemeente' op verschillende niveaus van het kerkenwerk.

Signaleren:

- alert zijn op en goed luisteren naar signalen uit de gemeenten van mogelijk misbruik/grensoverschrijdend gedrag
- eerste aanspreekpunt en luisterende steun voor mensen uit de gemeenten die in vertrouwen iets kwijt willen over wat nu speelt of in het verleden heeft afgespeeld aan grensoverschrijdend gedrag
- meedenken met de melder over eventuele aangiften of klachtenprocedures en de melder daarin begeleiden
- op verzoek en met instemming van de melder deze in bijzondere omstandigheden vertegenwoordigen
- melders en anderen adviseren over mogelijke vervolgtrajecten
- handelen volgens de protocollen en advies vragen bij het Meldpunt SMPR zo nodig wijzen op pastorale, psychologische, maatschappelijke (Veilig Thuis, Slachtofferhulp, Bureau Jeugdzorg, plaatselijk maatschappelijk werk) kerkelijke (kerkelijk meldpunt SMPR) of juridische hulp (bijv. advocaat via Langzs).

Persoonlijke ontwikkeling en beleidsontwikkeling:

- volgen van relevante cursussen, bijwonen van (regionale) intervisiebijeenkomsten, studiedagen en vergelijkbare bijeenkomsten.
- bijhouden van een persoonlijke registratie.
- vanuit deze registratie jaarlijks rapporteren aan de kerkenraad waarbij omstandigheden en personen onherkenbaar zijn en waarbij de rapportage is voorzien van een analyse en zo nodig beleidsaanbevelingen.

Meldprotocol, zie bijlage 5 kan als handreiking voor vertrouwenspersonen bij een melding van grensoverschrijdend gedrag worden gebruikt

(Bijlage 4 van beleidsnotitie 'Veilige gemeente')

Deze overeenkomst van opdracht wordt met ieder van de vertrouwenspersonen apart aangegaan.

VOORAF

De Protestantse Kerk in Nederland wil een veilige kerk zijn; een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven. Onze gemeenschap onderschrijft dit uitgangspunt. Daarom heeft de kerkenraad preventiebeleid in het kader van 'veilige gemeente' opgesteld. Tot dit beleid behoort het aanstellen van vertrouwenspersonen.

1. De Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek verklaart hierbij dat ze voor haar gemeenschap de volgende persoon als vertrouwenspersoon heeft aangesteld en dat ze zal voldoen aan alle daaruit vloeiende verplichtingen, zoals vastgesteld in de regelgeving van de Protestantse Kerk.
2. Als vertrouwenspersoon is aangesteld: (naam en woonplaats)
3. De vertrouwenspersoon verklaart dat hij/zij als vertrouwenspersoon wil optreden overeenkomstig de aanwijzingen in het profiel van de vertrouwenspersoon.
4. De vertrouwenspersoon verklaart de werkzaamheden zo nodig in overleg en afstemming met de andere vertrouwenspersoon te verrichten met wie door de Ontmoetingskerk in Krimpen aan de Lek één zelfde overeenkomst van opdracht is aangegaan.
5. De vertrouwenspersoon verklaart hierbij geheim te houden alle zaken die haar/hem in de uitoefening van de taak ter kennis komen en een vertrouwelijk karakter dragen. De vertrouwenspersoon heeft een geheimhoudingsplicht overeenkomstig de kerkorde (ord. 4-2), met inachtneming van de wettelijke kaders van de Nederlandse overheid.
6. De kerkenraad communiceert over de aanwezigheid en bereikbaarheid van de vertrouwenspersonen met regelmaat via kerkblad, zondagsbrief en/of website en biedt tevens publicatieruimte aan de vertrouwenspersoon zelf. Daarnaast is er ruimte voor inbreng tijdens een gemeenteavond en/of kerkelijke vergadering.
7. Eén moderamen-lid is het aanspreekpunt voor de aangestelde vertrouwenspersonen. Tenminste jaarlijks is er een gesprek met de vertrouwenspersonen over hun bevindingen en aanbevelingen.
8. Elke vertrouwenspersoon wordt aangesteld voor een periode van 4 jaar¹¹, met de mogelijkheid van verlenging voor 4 jaar.
9. Eenzijdige opzegging van het contract is door beide partijen mogelijk. In het geval deze overeenkomst door een van de partijen ontbonden wordt, verplicht een ieder zich om de lopende zaken af te handelen of over te dragen.

---

¹¹ Deze termijn sluit aan bij de periode die doorgaans geldt voor ambtsdragers. Desgewenst kan de (algemene) kerkenraad een hiervan afwijkende termijn bepalen.

10. De eventueel door de vertrouwenspersoon te maken onkosten (b.v. kosten voor training, reizen, telefoon etc.) kunnen worden vergoed, mits dit van te voren is overlegd met de kerkenraad en daarvoor ook vooraf toestemming is gegeven.

Plaats: .....

Datum: .....

[handtekeningen]

voorzitter kerkenraad

voorzitter college van kerkrentmeesters

vertrouwenspersoon

Dit profiel en bijbehorende taakomschrijving zijn op 25 april 2024 vastgesteld door de kerkenraad van de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek, onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland.

(Bijlage 5 van beleidsnotitie 'Veilige gemeente')

ALGEMEEN

Er is één vertrouwenspersoon actief in de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek én er is één vertrouwenspersoon actief in de zuster gemeente, de Ontmoetingskerk te Krimpen aan de Lek.

Bij deze persoon kan u/jij terecht om een onveilige situatie te melden. Het kan gaan om een kwestie van gebrek aan respect of van misbruik van een machtspositie van iemand met een speciale taak of opdracht binnen de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek.

Ook kan het gaan om vragen, om vermoedens of meldingen.

De vertrouwenspersoon zal allereerst een luisterend oor bieden. En de vertrouwenspersoon zal, zo nodig, verwijzen, bemiddelen en bijstaan in aangiftes en klachtenprocedures. Dit model is bedoeld voor plaatselijke gemeenten van de Protestantse Kerk als onderdeel van hun beleid voor een veilige gemeente. Die gemeente kiest ervoor een veilige gemeente te zijn voor alle leden. Dat betekent dat de leden elkaar met respect behandelen en de mensen met speciale taken en opdrachten geen misbruik van hun machtspositie maken. Denk daarbij aan seksueel grensoverschrijdend gedrag, financiële malversatie, intimidatie en dreiging. De kerkenraad heeft daarvoor een beleid opgesteld, waar een meldprotocol onderdeel van is. Het meldprotocol geeft de gemeenteleden inzicht in wat er gebeurt als ze een melding doen. Het protocol wordt onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad opgesteld en is via de communicatiemiddelen van de gemeente gemakkelijk te vinden. Gemeenteleden kunnen bij de vertrouwenspersonen van de kerkelijke gemeente terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen. Vertrouwenspersonen kunnen ook bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente proactief iemand benaderen. Allereerst biedt de vertrouwenspersoon een luisterend oor. Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, bemiddelen en bijstaan in aangiftes en bij klachtenprocedures. Gemeenteleden kunnen ook terecht bij het moderamen (dagelijks bestuur) van de kerkenraad (predikant, scriba en voorzitters colleges). Bijvoorbeeld als ze een klacht over iemand willen indienen en geen gebruik willen maken van de vertrouwenspersoon.

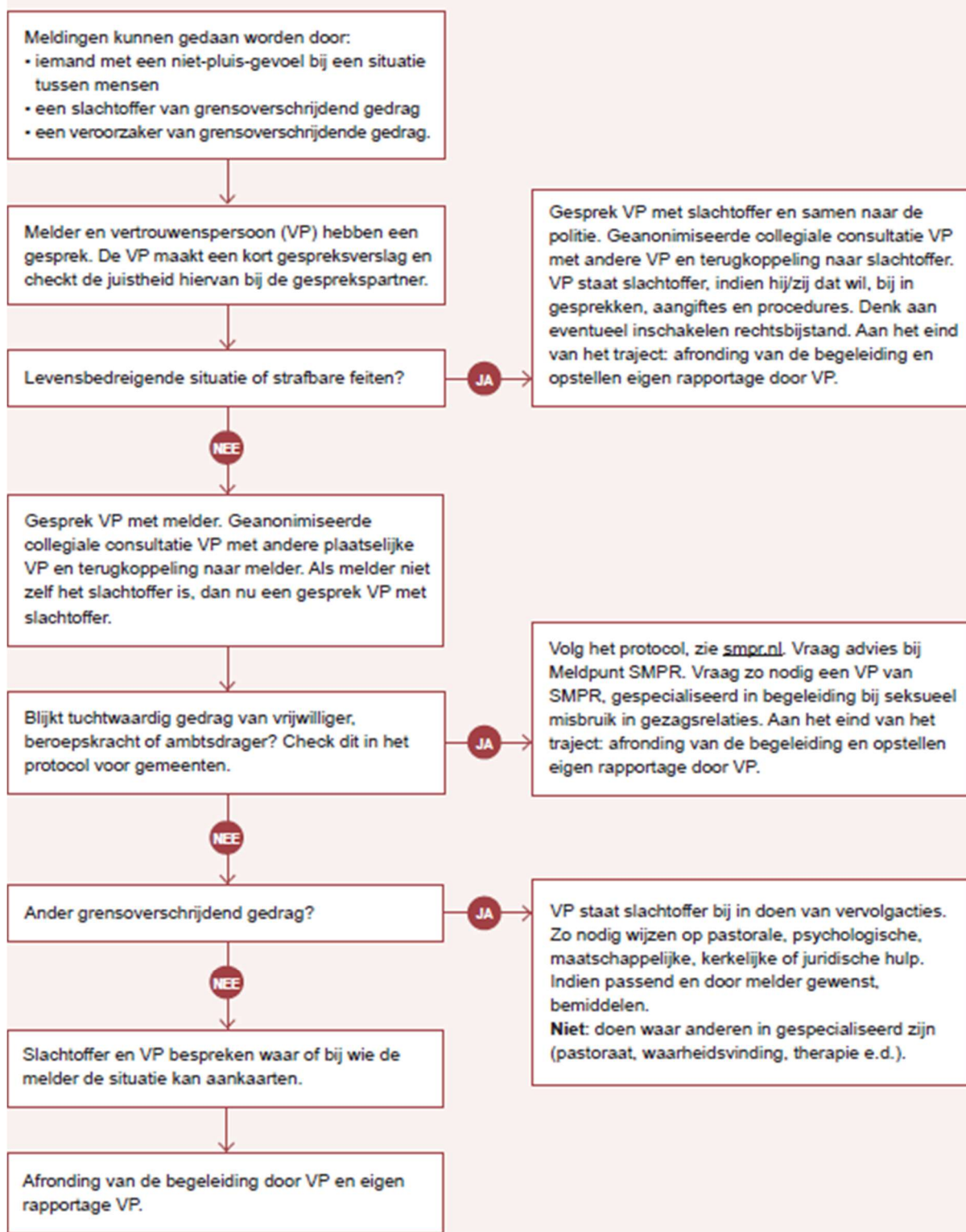
MOGELIJKE SIGNALLEN

- Wees zorgvuldig, niet alles duidt op grensoverschrijdend gedrag: Iemand wil niet meer met een activiteit meedoen en wil niet aangeven waarom.
- Iemand wil niet meer met een persoon te maken hebben en wil niet aangeven waarom.
- Iemand krijgt erg veel aandacht van iemand met een specifieke taak in de gemeente.
- Iemand zondert zich regelmatig af met een ander gemeentelid.
- Iemand wil graag alleen de crèche of een andere kinderactiviteit leiden.
- Iemand praat vaak over onderwerpen die met seks te maken hebben.

Belangrijk is in ieder geval om naar je intuïtie te luisteren. Heb je twijfels, spreek die dan uit.

Dit protocol is op 25 april 2024 vastgesteld door de kerkenraad van de Hervormde Gemeente Krimpen aan de Lek, onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland.

Een melding bij de plaatselijke vertrouwenspersoon

6.: ROUTEKAART MELDINGEN VAN HET MELDPUNT SMPR

(Bijlage 6 van beleidsnotitie 'Veilige gemeente')

ROUTEKAART

 Protestantse
kerk

Route bij meldingen

In dit schema staan negen manieren waarop meldingen bij u als plaatselijke vertrouwenspersoon terecht kunnen komen. Daaronder vindt u de acties die u moet ondernemen en daar weer onder wat SMPR daarbij voor u kan betekenen. Neem bij elke route en elke stap de tijd om te reflecteren en te overleggen.

1 algemeen

Betrokkene benadert mij

Actueel misbruik bij een minderjarige moet ophouden. Ik neem contact op met Veilig Thuis voor advies: 0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar).

- Ik vraag betrokkene wat zij/hij nodig heeft om tot een besluit te komen.
- Ik check of ik degene ben die daarin kan voorzien.
- Indien nodig verwijst ik betrokkene door (sociale kaart).
- Zodra betrokkene haar/hij vraag helder heeft, ga ik de route verder.

1 situatie a

Betrokkene weet nog niet wat zij of hij wil

- Ik vraag betrokkene wat zij/hij nodig heeft om tot een besluit te komen.
- Ik check of ik degene ben die daarin kan voorzien.
- Indien nodig verwijst ik betrokkene door (sociale kaart).
- Zodra betrokkene haar/hij vraag helder heeft, ga ik de route verder.

1 situatie b

Betrokkene wil zijn/haar verhaal doen

- Ik check of betrokkene behoefte heeft aan vervolgsgespreken met mij.
- Ik check of betrokkene pastoraat wil ontvangen. Zo ja, ik verwijst door.
- Ik check of betrokkene professionele hulp wil ontvangen. Zo ja, ik verwijst door (sociale kaart).

1 situatie c

Betrokkene wil een melding doen

- Ik wijs betrokkene op de mogelijkheid van de zaak bij Justitie neer te leggen en bied daarin eventueel ondersteuning.
- Ik wijs betrokkene op SMPR en ondersteun eventueel betrokkene daarnaartoe.
- Ik wijs betrokkene op de verantwoordelijkheid van de kerkeraad en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe.

1 situatie d

Betrokkene wil een klacht indienen

- Ik wijs betrokkene op de mogelijkheid van Justitie.
- Ik wijs betrokkene op het bestaan van het college voor het opzicht en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe.
- Ik wijs betrokkene op het bestaan van SMPR en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe.

2

Iemand benadert mij met een signaal/verhaal

- Ik weeg het signaal/verhaal.
- Ik check wat iemand wil bereiken door dit bij mij neer te leggen.
- Indien vervolgstappen nodig lijken te zijn overleg ik met signaalleider en SMPR over die stappen.

3

Iemand benadert mij met signalen die niet onder de definitie van seksueel misbruik vallen

- Ik weeg het signaal.
- Ik kijk waar iemand het beste (professioneel) geholpen kan worden.
- Ik gebruik mijn sociale kaart.
- Ik denk ook aan pastoraat en een mogelijk sociaal netwerk.

4

Ik vang zelf signalen op

- Ik breng de signalen die ik opmerk in kaart.
- Ik weeg het signaal.
- Ik kijk waar iemand het beste (professioneel) geholpen kan worden.
- Ik benoem (eventueel) bij betrokkene wat ik zie en hoor en stel verduidelijkingsvragen.
- Ik gebruik mijn sociale kaart.
- Ik denk ook aan pastoraat en een mogelijk sociaal netwerk.

5

Een dader van seksueel misbruik benadert mij

- Ik vraag betrokkene wat hij/zij van mij verwacht.
- Ik maak mijn verantwoordelijkheden duidelijk.
- Ik kijk welke vervolgstappen nodig zijn.

Wat biedt SMPR (www.smpr.nl)?

- Samen analyseren wat er aan de hand is
- Advies bij kiezen van de te volgen route

Wat doet u als plaatselijke vertrouwenspersoon bij het eerste contact?

- Maak uw taakomschrijving duidelijk.
- Luister actief (erkenning geven, feiten, gevoelens, gedachten inventariseren en onderscheiden).
- Vraag naar de hulpvraag.
- Concludeer welke route aan de orde is en volg die.
- Overweeg en overleg eventueel met een collega-vertrouwenspersoon, SMPR, Veilig Thuis of de politie.

Meldingen, klachten of signalen van seksueel misbruik kunnen op 9 manieren bij de plaatselijke vertrouwenspersoon komen, via betrokkenen (1 t/m 1d) of via anderen (2 t/m 5). Zorg voor een overzicht van hulpverlenende instanties in uw omgeving waar u zo nodig naar kunt verwijzen (sociale kaart).

Denk aan Veilig Thuis, Politie, afd. zedenzaken, Slachtofferhulp, Bureau Jeugdzorg, huisarts, advocaat.

Ondersteuning SMPR

- Advies bij twijfel over de te nemen vervolgstappen.
- Hulp bij het vinden van goede verwijfsadressen.
- Advies bij het nemen van vervolgstappen.

- Het verhaal kan aanleiding zijn voor vervolgstappen. Wilt betrokkene of niet, dan kunt u in een situatie komen waarin u mogelijk uw zwijgplicht moet doortrekken.
- Advies bij de weg al dan niet doortrekken van uw zwijgplicht.

Achtergrondinformatie: een melding bij de politie betekent de politie op de hoogte stellen. Een aangifte is een verzoek om strafvervolg. Bij melding aan de kerkeraad over een kerkelijke functionaris dient deze het protocol (zie 1.1) af te stemmen met de kerkeraad. De kerkregelingen vindt u in de kerkorde, ordinantie 10, art. 6-12.

Het college voor het opzicht is bedoeld voor situaties waar een kerkelijke functionaris bij betrokken is. Een klacht over een vrijwilliger behandelt de kerkeraad zelf na advies van het college voor het opzicht, zie ordinantie 10, art. 7 lid 1.

- Advies bij het weeg van het signaal/verhaal.
- Advies bij twijfel over de te nemen vervolgstappen.
- Informatie over het nemen van vervolgstappen.

- Advies bij het weeg van het signaal en het al dan niet zelf bespreekbaar maken hiervan.
- Hulp bij het vinden van een goed verwijfsadres.

- Advies bij het weeg van het signaal en het al dan niet zelf bespreekbaar maken hiervan.
- Hulp bij het vinden van een goed verwijfsadres.

Advies bij het zetten van vervolgstappen.

VP

Begripsbepaling

SMPR: meldpunt bij seksueel misbruik in kerkelijke relaties, www.smpr.nl

Melding: kerkeraad op de hoogte stellen van een gebeurtenis met eventueel opvolging.

Klacht: stappen richting officiële instanties om de gebeurtenis ter beoordeling aan te kaarten.

Signaal: een gebeurtenis die gesignaleerd wordt en kan duiden op een situatie die aandacht verdient.

Let op: je kunt in een situatie terecht komen waarin conflicterende belangen spelen en je niet weet wat te doen, je zwijgplicht doorbreken of juist niet. Maak een afweging aan de hand van hoofdstuk 8 uit het Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik. (Zie voor het protocol www.protestantsekerk.nl/veiligheidsroute meer weten?)

Ik blijf regelmatig vragen naar het welzijn van betrokkene. Ik evalueer na verloop van tijd of betrokkene zich geholpen voelt en of zij/hij nog meer nodig heeft.

(Bijlage 7 van beleidsnotitie 'Veilige gemeente')

In de gesprekshandleiding bij een melding (zie bijlage 8) staat beschreven waar u op moet letten in het gesprek met een benadeelde, een melder of een beschuldigde. Daarnaast is het van belang dat de communicatie naar anderen in de gemeente en eventueel naar de pers zorgvuldig gebeurt. In deze bijlage vindt u wat u wel en wat u juist niet moet doen.

Het meldprotocol gaat ervan uit dat de kring van personen die weet hebben van een melding zo klein mogelijk blijft en dat alleen die personen op de hoogte zijn van een melding die mee kunnen werken aan een oplossing. Dit is van groot belang voor de benadeelde, de beschuldigde, de melder en de gemeente. Toch is het mogelijk en soms ook nodig dat ook anderen op de hoogte raken van de melding.

In de communicatie moet u rekening houden met het feit dat wat intern gemeld wordt heel makkelijk ook extern bekend wordt. De communicatie moet passen bij de fase waarin de melding zit en bij de bekendheid van de melding.

INTERNE COMMUNICATIE

De twee ambtsdragers die na de melding actie ondernemen (zie het protocol) bepalen wanneer aan wie informatie wordt gegeven. Afhankelijk van de situatie kan daar ook de visitatie bij betrokken zijn.

Denk aan:

- het moderamen van de kerkenraad
- de hele kerkenraad
- directe collega's die het bericht niet pas via de pers mogen horen
- medewerkers die van de melding moeten weten om hun werk goed te kunnen doen (bijvoorbeeld de koster)
- eventueel andere gemeenteleden, bijvoorbeeld ouders (indien nodig)
- eventueel de gemeente (indien nodig).

Wanneer de situatie al extern bekend is, moeten al deze groepen zo snel mogelijk geïnformeerd worden. Schrijf op wat u wilt zeggen en overleg hierover met de voorzitter van de kerkenraad. Stel zo snel mogelijk een woordvoerder aan die de externe communicatie doet, zie hieronder.

COMMUNICATIE NAAR BUITEN

Wanneer de situatie al extern bekend is, is het belangrijk dat de juiste informatie wordt gegeven. Er wordt één woordvoerder aangesteld. Vertel iedereen die betrokken is (of makkelijk te benaderen door de pers) wie de woordvoerder is.

Alleen de woordvoerder staat de pers en andere buitenstaanders te woord.

De woordvoerder stelt samen met de persoon die binnen de gemeente de leiding heeft over het proces de berichten op die gecommuniceerd worden.

Als de melding bekend is geworden bij anderen, zal de landelijke persvoorlichter van de dienstenorganisatie ongetwijfeld vragen krijgen. Het is daarom van belang ook de persvoorlichter van de dienstenorganisatie op de hoogte te stellen. **De persvoorlichter is zeven dagen per week te bereiken via 06- 46 72 66 72.**

INHOUD VAN DE BERICHTEN

Zowel intern als extern (extern alleen als het extern bekend is!) kan gecommuniceerd worden:

- dat er een melding is geweest en dat het meldprotocol wordt gevolgd;
- dat men het meldprotocol kan inzien;
- (als daarom gevraagd wordt) in welke fase van de melding men zit.

Intern kan daarnaast gecommuniceerd worden:

- dat nog niet duidelijk is wat de uitkomst zal zijn;
- dat men niet naar de pers moet stappen, omdat er zorgvuldig met de melding om moet worden gegaan;
- waar men zijn verhaal kwijt kan en waar pastorale hulp te krijgen is;
- naar wie men de pers moet doorverwijzen.

ZORGVULDIGHEID

- Praat alleen over het proces (benadruk zorgvuldigheid van het proces). Praat in verband met privacy nooit over de inhoud van de zaak.
- Praat nooit over verzoening en vergeving. Het is aan de benadeelde om hiermee te komen, niet aan mensen die over de situatie praten. Zo'n uitspraak van een buitenstaander kan al snel overkomen als 'ach, we vergeven en vergeten' en is heel pijnlijk voor de benadeelde.
- Waarborg de anonimiteit van betrokkenen, dus zowel van benadeelde, melder als beschuldigde.
- Denk in de communicatie aan de langere termijn. Alle communicatie die op dat moment niet noodzakelijk of zorgvuldig is, kan tegen het belang van betrokkenen ingaan en een eventueel politieonderzoek verstoren.

WEBCARE

- Haal webpagina's met namen, foto's, adressen, telefoonnummers enz. uit de lucht en noem in plaats daarvan één contactpersoon op de website.
- Adviseer betrokkenen zelf ook hun namen en gegevens van sites te verwijderen en eventuele profielen van sociale media af te schermen. Raad betrokkenen aan offline te gaan ten tijde van het onderzoek.
- Zoek geen (sociale) media op.

8.: GESPREKSHANDLEIDING BIJ EEN MELDING OVER GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG DOOR EEN AMBTSDRAGER(TEKST CONFORM MODEL PKN)

(Bijlage 8 van beleidsnotitie 'Veilige gemeente')

Begin het gesprek altijd met te vertellen dat er een protocol is en dat u volgens dit protocol handelt. Dit betekent dat u het gesprek met de benadeelde altijd met twee personen doet. Als de beschuldigde een ambtsdrager (lid van de kerkenraad) is, is de tweede persoon een visitator en moet u ambtsdrager zijn. Als de beschuldigde een vrijwilliger of gemeentelid is, dan is de tweede persoon een ambtsdrager en hoeft u dat niet per se te zijn. U komt in contact met een visitator via info@protestantsekerk.nl of (030) 880 18 80. Geef kort aan welke stappen het protocol bevat. Houd bij (jonge) kinderen rekening met hun interesse en bevattingsvermogen.

GESPREK MET DE BENADEELDE

Houd er altijd rekening mee dat seksueel misbruik een beladen onderwerp is. Voor velen is het spreken over seksualiteit moeilijk. Het spreken over seksueel geweld is nog veel moeilijker. Mogelijk wordt het spreken nog meer bemoeilijkt door angst voor en manipulatie door de (veronderstelde) pleger. Mogelijk wordt het spreken ook belemmerd door de gedachte dat een christen(kind) respect moet hebben voor ouderen en leiders, of door de gedachte dat christenen het onrecht dat hen is aangedaan dienen te vergeven, en het de dader niet mogen nadragen. Deze thema's hebben geen plek in het gesprek zelf, maar wees ervan bewust dat die gedachten er zijn.

In het geval van (jonge) kinderen is het belangrijk naar het verhaal van het kind te luisteren, maar niet te proberen het kind te verhoren. Het verhoren van kinderen is zeer specialistisch werk. Als dat op ondeskundige wijze gebeurt (en gemeenteleden zijn in dezen bijna allemaal ondeskundig), verandert het verhaal. Met als consequentie dat ofwel een onterechte beschuldiging tot stand komt, ofwel het verhaal van het kind dusdanig vertekend raakt dat politie en justitie er niets meer mee kunnen.

In een verhoor moeten alle details van een beschuldiging op tafel komen: wie heeft wat gedaan, wanneer en hoe. Wat heeft de beschuldigde gedaan en gezegd, wat heeft het slachtoffer gedaan en gezegd. Verhoren is de taak en de deskundigheid van politie en justitie. In het gesprek van de ambtsdragers en de ouders met het kind is het niet belangrijk dat alle details boven water komen. Het gaat erom dat er voldoende informatie is om te weten dat er sprake is van een verontrustende situatie en dat dus het protocol verder gevolgd moet worden.

Ouders en de ambtsdragers verhoren niet, zij horen het kind aan. Het kind krijgt de ruimte zijn of haar verhaal te vertellen. Details van het misbruik zijn op dat moment nog niet belangrijk. Vooral bij jonge kinderen is het essentieel dat de vragen open gesteld worden. Uit bezorgdheid kunnen betrokkenen soms allerlei informatie in de formulering van een vraag verstoppen, zonder zich dit bewust te zijn. Kinderen zijn gevoelig en slim, ze pikken dit op. En vertellen – onbewust – dan een onjuist verhaal. Kinderen voelen ook haarfijn de emoties van ouders en begeleiders aan, maar weten die niet altijd goed te plaatsen. Het kind voelt bijvoorbeeld de boosheid van de ambtsdragers, maar weet niet dat die boosheid gericht is op de beschuldigde. Het kind kan de indruk krijgen dat die boosheid op haar of hem gericht is en gaat dan antwoorden geven om de ambtsdragers tevreden te stellen, en de woede te doen afnemen. Nogmaals, dit gebeurt onbewust. Niemand is eropuit een onwaarheid te vertellen, maar in gezamenlijkheid kan zo toch een verhaal ontstaan waarin waarheid en verzinsels verweven zijn.

Maak van het gesprek een verslag en leg de tekst voor aan de benadeelde en de tweede gesprekspartner. Klopt het wat hier staat?

TIPS voor het gesprek met de benadeelde

- Houd het doel van het gesprek (een eerste taxatie, niet meer en niet minder) voor ogen.
- Draai er niet omheen, vraag wat u wilt weten; stel open vragen, leg er geen boodschap in.
- Laat eventuele woede niet blijken. Lukt dat niet, neem dan even een time-out. Geef in geen geval aan het kind de indruk dat u boos op haar/hem bent.
- Zeg dat het goed is dat het voorval is gemeld en dat erover kan worden gesproken.
- Beloof geen geheimhouding als de benadeelde daarom vraagt, maar geef aan dat er wel zeer zorgvuldig gehandeld wordt.
- Geef geen informatie, spreek geen oordelen uit, maar stel open vragen.
- Vraag niet door op details en herhaal vragen niet.
- Blijf rustig, houd eigen emoties in bedwang.
- Ga na of en hoe het vermoedelijke slachtoffer veilig gesteld is/kan worden.

TOPICS VOOR HET GESPREK MET DE BENADEELDE

Als de melding gedaan is door ouders of een derde:

- Vertel welke ongerustheid geuit is.
- Vraag of de benadeelde de melding bevestigt.
- Zo nee: vraag of hij/zij een idee heeft waardoor de ongerustheid kan zijn ontstaan.
- Zo ja: vraag of hij/zij wil vertellen wat er gebeurd is.

Als de eerste melding is gedaan door de benadeelde:

- Herhaal kort de geuite beschuldiging, als aanleiding tot dit gesprek.
- Vraag of hij/zij wil vertellen wat er gebeurd is.

In beide gevallen:

- Vertel wat jullie verder gaan doen, wanneer het kind en de ouders iets terug horen van de verdere stappen.
- Vertel over het bestaan van SMPR: zowel de ouders als hun kind kunnen daar terecht voor informatie, advies en begeleiding door een vertrouwenspersoon.
- Wijs ouders op de mogelijkheid van hulp voor de benadeelde.
- Wijs ouders en benadeelde op de mogelijkheid van het doen van aangifte.
- Geef schriftelijke informatie aan ouders en kind.
  - Voor ouders en jongeren is dat de folder over de behandeling van klachten door de Protestantse Kerk en informatie over het doen van aangifte en het vinden van hulp.
  - Pas de informatie voor (jonge) kinderen aan in taal die zij begrijpen.
- Maak van het gesprek een verslag en check dat met de benadeelde en de tweede gesprekspartner.

GESPREK MET DE MELDER

In het gesprek met de melder is het belangrijk de toon zakelijk te houden. Mogelijk is de melder erg verontwaardigd. Geef aan dat u deze verontwaardiging in principe deelt, maar dat u er voorlopig vanuit gaat/vanuit moet gaan dat er uitsluitend sprake is van

een beschuldiging en nog niet van feitelijkheid. Laat u niet meeslepen door emoties, niet die van u en niet die van de melder.

TOPICS VOOR HET GESPREK MET DE MELDER

- Wanneer begon de ongerustheid? Waardoor?
- Om welke signalen gaat het? Wanneer doen ze zich voor?
- Zijn er geleidelijke of plotselinge gedragsveranderingen? Hoe lang is dit al aan de hand?
- Is er mogelijk sprake van meerdere slachtoffers?
- Is er mogelijk sprake van meerdere plegers?
- Wie zijn van het vermoeden van het misbruik op de hoogte?
- Wijs de melder op de voorlopige zwijgplicht.
- Spreek af met de melder over hoe hij/zij verder wordt geïnformeerd.

GESPREK MET DE BESCHULDIGDE

Ook dit gesprek voert u in tweetallen. Als de beschuldigde een ambtsdrager (lid van de kerkenraad) is, is de tweede persoon een visitator en moet u ambtsdrager zijn. Als de beschuldigde een vrijwilliger of gemeentelid is, dan is de tweede persoon een ambtsdrager en hoeft u dat niet per se te zijn. Ook in dit gesprek is het belangrijk de toon zakelijk te houden. Veroordeel niet. Hoezeer u het misbruik ook veroordeelt, als u de beschuldigde veroordeelt (of die suggestie wekt door uw houding en toon) heeft dit een nadelig effect op het gesprek en het verdere contact met de beschuldigde.

Laat u ook niet beïnvloeden door de beschuldigde. Realiseer u altijd dat veel plegers van seksueel misbruik meesters zijn in het manipuleren van mensen, en geneigd zijn zichzelf als slachtoffer in plaats van als dader te presenteren. Ook u loopt dus het risico door de beschuldigde te worden ingepalmd.

TIPS voor het gesprek met de beschuldigde

- Houd de toon zakelijk en vriendelijk.
- Spreek geen meningen uit, vraag en geef slechts informatie.
- U confronteert met een beschuldiging, maar u beschuldigt niet.
- Maak van het gesprek een verslag en check dat met de tweede gesprekspartner.

TOPICS voor het gesprek met beschuldigde

In geval de melding niet door de benadeelde wordt bevestigd en er geen enkele serieuze aanwijzing te vinden is:

- Vertel welke melding is gedaan.
- Vraag de beschuldigde zijn/haar reactie erop.
- Vraag of de beschuldigde iets in zijn/haar gedrag herkent dat aanleiding kan zijn geweest tot de melding.
- Vraag of de beschuldigde een gesprek wil met de melder/benadeelde om eventuele conflicten op te lossen.
- Vertel dat er verschillende mogelijkheden zijn voor pastorale zorg en bespreek wat de beschuldigde aan pastorale zorg wenst.
- Vertel wat de verdere stappen zijn. Is de beschuldigde ambtsdrager, dan staan de verdere stappen in het protocol. Is de beschuldigde geen ambtsdrager, dan heeft het moderamen van de kerkenraad de verdere leiding. Zie daarvoor Ord. 10-7:

- Het opzicht over de leden van de gemeente berust — met inachtneming van het in deze ordinantie overigens bepaalde — bij de (wijk)kerkenraad, met dien verstande dat dit opzicht, indien het betreft een beslissing over toepassing van een van de middelen van kerkelijke tucht, wordt opgedragen aan het college van predikant(en) en ouderlingen, gehoord het regionale college voor het opzicht.

Als de benadeelde de melding bevestigt:

- Vertel welke melding is gedaan.
- Hoor de beschuldigde niet uit en veroordeel hem of haar niet.
- Zorg voor een zo objectief mogelijk gesprek.
- Vertel dat de instanties (politie en College van Opzicht) worden ingeschakeld die bevoegd zijn om de situatie te onderzoeken.
- Maak duidelijk dat iedere melding objectief moet worden uitgezocht en dat een tijdelijke op non-actiefstelling daarvoor noodzakelijk is.
- Geef de beschuldigde de kans om te reageren.
- Op non-actief stellen betekent dat de beschuldigde niet meer de werkzaamheden of activiteiten mag uitvoeren waarin contact met minderjarigen mogelijk is. Het betekent dus niet dat de beschuldigde niet meer in de gemeente mag komen. Wanneer de beschuldigde naar de kerkdiensten blijft komen, kan dit echter wel voor problemen zorgen. Vertel dat het voor beschuldigde wellicht moeilijk kan zijn om gedurende de op-non-actiefstelling de gemeente te bezoeken en vraag de beschuldigde na te denken hoe hij of zij hiermee om wil gaan.
- Vertel dat er verschillende mogelijkheden zijn voor pastorale zorg en bespreek wat de beschuldigde aan pastorale zorg wenst.
- Vertel wat de verdere stappen zijn. Is de beschuldigde ambtsdrager, dan staan de verdere stappen in het protocol. Is de beschuldigde geen ambtsdrager, dan heeft het moderamen van de kerkenraad de verdere leiding. Zie daarvoor Ord. 10-7: Het opzicht over de leden van de gemeente berust — met inachtneming van het in deze ordinantie overigens bepaalde — bij de (wijk)kerkenraad, met dien verstande dat dit opzicht, indien het betreft een beslissing over toepassing van een van de middelen van kerkelijke tucht, wordt opgedragen aan het college van predikant(en) en ouderlingen, gehoord het regionale college voor het opzicht.
- Geef schriftelijke informatie aan de beschuldigde:
  - Brief waarin op-non-actiefstelling wordt aangezegd.
  - Namen en adressen waar de beschuldigde terecht kan voor begeleiding.

De melding wordt bevestigd door de benadeelde, maar de beschuldigde wil niet in gesprek gaan:

- Wanneer de beschuldigde niet in gesprek wil gaan of de inhoud van de melding erkent noch ontkent, gaat de op-non-actiefstelling ook in werking, zie hierboven. Dit geeft jullie de gelegenheid de melding verder te onderzoeken.
- Geeft schriftelijke informatie aan de beschuldigde:
  - Brief waarin op-non-actiefstelling wordt aangezegd.
  - Namen en adressen waar de beschuldigde terecht kan voor begeleiding.

De melding wordt niet bevestigd door de benadeelde. Er zijn wel serieuze aanwijzingen gevonden:

- Vertel welke melding is gedaan en dat de melding niet is bevestigd.
- Vraag de beschuldigde zijn/haar reactie erop.
- Vraag of de beschuldigde zelf vindt dat hij/zij grenzen heeft overschreden.
- Vraag of de beschuldigde iets in zijn/haar gedrag herkent dat aanleiding kan zijn geweest tot de melding.

- Vraag of de beschuldigde in zekere zin fouten erkent en mogelijkheden ziet die te verbeteren.
- Benoem daarna pas uw eigen observaties over het gedrag van de beschuldigde dat mogelijk aanleiding kan zijn geweest tot de melding (als die er is).
- Vertel dat er verschillende mogelijkheden zijn voor pastorale zorg en bespreek wat de beschuldigde aan pastorale zorg wenst.
- Maak ten slotte afspraken voor het vervolg en geef informatie over hoe teruggekoppeld gaat worden.

Na het gesprek met beschuldigde:

- Als de beschuldigde ambtsdrager is, volg het protocol.
- Als de beschuldigde vrijwilliger of gemeentelid is, stel het moderamen van de kerkenraad op te hoogte. Bespreek met de kerkenraad verdere stappen. Zie Ord. 10-7